

Mål C-85/21**Sammanfattning av begäran om förhandsavgörande enligt artikel 98.1 i domstolens rättegångsregler****Datum för ingivande:**

11 februari 2021

Domstol som begär förhandsavgörande:

Landesverwaltungsgericht Steiermark (Österrike)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

3 februari 2021

Klagande:

WY

Motpart:

Steiermärkische Landesregierung

Saken i det nationella målet

Avstående från turkiskt medborgarskap för förvärv av österrikiskt medborgarskap – Återförvärv av turkiskt medborgarskap – Återkallelse av österrikiskt medborgarskap och förlust av unionsmedborgarskap – Följder – Proportionalitet

Syfte med och rättslig grund för begäran om förhandsavgörande

Tolkning av unionsrätten, artikel 267 FEUF

Fråga som har hänskjutits för förhandsavgörande

Ska artikel 21 FEUF tolkas på så sätt att denna bestämmelse, i en situation där en förlust av medborgarskapet följer *ex lege* av nationell lagstiftning och denna förlust i sin tur orsakar förlust av ställningen som unionsmedborgare, ska beaktas vid proportionalitetsprövningen i det enskilda fallet i enlighet med principerna som uppställdes i EU-domstolens dom i målet Tjebbes m.fl., och att den kan utgöra hinder för förlust av medborgarskapet om den berörda personen har

återförvärvat sitt tidigare medborgarskap genom en anmälan om återförvärv av medborgarskap och förlusten av ställningen som unionsmedborgare skulle få avsevärda konsekvenser för den berörda personens familje- och yrkesliv?

Anförda unionsbestämmelser

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat FEUF), i synnerhet artiklarna 20 och 21

Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, i synnerhet artikel 7

Anförda nationella bestämmelser

Bundesgesetz über die österreichische Staatsbürgerschaft (StbG) (den federala lagen om österrikiskt medborgarskap), 27 och 57 §§

Gewerbeordnung 1994 (GewO) (1994 års lag om näringsverksamhet), 14 §

Kortfattad redogörelse för de faktiska omständigheterna och förfarandet i det nationella målet

- 1 År 1992 beviljades WY österrikiskt medborgarskap. I samband med detta uppvisade han en handling som utfärdats av den turkiska staten som styrkte att han inte längre var turkisk medborgare.
- 2 År 2017 dök WY:s namn upp på en turkisk förteckning över röstberättigade personer, vilket föranledde Steiermärkische Landesregierung att inleda ett förfarande för att klargöra frågan om WY:s medborgarskap.
- 3 Inom ramen för detta förfarande kom Steiermärkische Landesregierung fram till att ovannämnda förteckning sannolikt var en förteckning som de turkiska myndigheterna använder för att genomföra val. Därpå anmodades WY första gången den 27 juni 2017 att förevisa ett utdrag ur det turkiska personregistret som innehåller uppgifter om hans medborgarskap. Den turkiska ambassaden i Wien ombads också att lämna upplysningar om huruvida WY återförvärvat turkiskt medborgarskap. Ambassaden svarade inte på denna förfrågan.
- 4 WY gjorde gällande att det inte är möjligt för personer som förlorat sitt medborgarskap att få ett utdrag ur personregistret. Efter att Steiermärkische Landesregierung upprepade gånger anmodat WY att lämna de begärda upplysningarna och förlängt tidsfristen för honom ingav han ett utdrag från det turkiska personregistret som avsåg hans dotter. Dotterns registerutdrag innehöll även uppgifter om WY. Av denna handling framgick att WY:s dotter förlorade sitt turkiska medborgarskap eftersom hennes mamma och pappa var österrikiska medborgare. För år 1994 finns en notering om förnyad naturalisering i Turkiet.

- 5 WY har inte vid något tillfälle ansökt om att behålla sitt österrikiska medborgarskap. Under förfarandet vid Steiermärkische Landesregierung ingav han en ansökan enligt 57 § StbG (förvärv av medborgarskap genom anmälan), vilken dock avslogs.
- 6 Den hänskjutande domstolen fastslog genom beslut av den 7 maj 2019 att WY återfick sitt turkiska medborgarskap den 3 februari 1994 och följaktligen förlorade sitt österrikiska medborgarskap enligt 27 § punkt 1 StbG. Domstolen avslog således ansökan enligt 57 § StbG.
- 7 Verwaltungsgerichtshof till vilken ärendet därefter överklagades fann att det följer av EU-domstolens dom av den 12 mars 2019 i målet C-227/17, Tjebbes m.fl. att den nationella myndigheten och i förekommande fall den nationella domstolen ska genomföra en proportionalitetsprövning i en situation som den förevarande, där villkoren för att förlora det österrikiska medborgarskapet är uppfyllda, vilket i sin tur har till följd att den berörda personen även förlorar sitt unionsmedborgarskap. En sådan prövning är påkallad enligt unionsrätten. Verwaltungsgerichtshof ansåg att det följer av kriterierna som EU-domstolen fastställde i domen Tjebbes m.fl. att det inom ramen för proportionalitetsprövningen under alla omständigheter är nödvändigt att göra en samlad bedömning som tar hänsyn till alla relevanta omständigheter i det enskilda fallet. I detta sammanhang är omständigheten att WY inte har ansökt om att behålla sitt österrikiska medborgarskap av betydelse. Det är dock nödvändigt att göra en samlad bedömning av om det i det enskilda fallet finns omständigheter som gör återkallelsen av det österrikiska medborgarskapet oproportionerligt.
- 8 WY:s ombud har påpekat att en förlust av ställningen som unionsmedborgare skulle få avsevärda konsekvenser för WY:s familje- och yrkesliv och i synnerhet innebära omfattande inskränkningar av hans yrkesutövning.

Kortfattad redogörelse för skälen till att förhandsavgörande begärs

- 9 I domen Rottmann fastslog EU-domstolen principen att ett beslut om återkallelse av naturalisation av en medborgare i en medlemsstat är underställt domstolskontroll med avseende på unionsrätten (dom av den 2 mars 2010, C-135/08, ECLI:EU:C:2010:104). EU-domstolen framhöll att det ska kontrolleras huruvida återkallelsebeslutet är förenligt med proportionalitetsprincipen vad beträffar de följder som beslutet har för den berörda personens situation med hänsyn till unionsrätten, och att det vid prövningen av detta beslut ska tas hänsyn till de eventuella följder som en återkallelse av beslutet skulle få för den berörde och, i förekommande fall, för medlemmarna i dennes familj, med avseende på förlusten av de rättigheter som varje unionsmedborgare åtnjuter (EU-domstolens dom av den 2 mars 2010, C-135/08, ECLI:EU:C:2010:104, punkt 55 och följande punkter).
- 10 Enligt EU-domstolens dom Tjebbes m.fl. C-221/17, ECLI:EU:C:[2019:189] omfattas situationen för unionsmedborgare som genom förlust av sitt nationella

medborgarskap även förlorar sitt unionsmedborgarskap, med hänsyn till sin beskaffenhet och sina följder, av unionsrätten. Medlemsstaterna ska alltså beakta detta när de utövar sin behörighet i fråga om medborgarskap.

- 11 I domen Tjebbes fastslog EU-domstolen följande rörande proportionalitetsprövningen som ska genomföras av den nationella domstolen: ”En sådan prövning kräver att det görs en bedömning av den berörda personens och dennes familjs individuella situation i syfte att utreda huruvida förlusten av medborgarskapet i den berörda medlemsstaten, när denna förlust även orsakar förlust av ställningen som unionsmedborgare, har följder som – mot bakgrund av den nationella lagstiftarens målsättning – på ett oproportionerligt sätt påverkar den normala utvecklingen av vederbörandes familje- och yrkesliv, från ett unionsrättsligt perspektiv” (EU-domstolens dom av den 12 mars 2019, C-221/17, ECLI:EU:C:2019:189, punkt 44).
- 12 I domen Tjebbes konstaterade EU-domstolen att det saknades anledning att besvara tolkningsfrågan mot bakgrund av artikel 21 FEUF, eftersom klagandena i det nationella målet inte hade utövat sin rätt till fri rörlighet inom unionen. I det aktuella målet är detta emellertid avgörande. WY har ett enmansföretag i Österrike för vilket han behöver ett yrkestillstånd. Om han förlorar det österrikiska medborgarskapet riskerar han även att förlora sitt yrkestillstånd. WY skulle då ha ställning som ”utländsk fysisk person” i den mening som avses i 14 § GewO. Eftersom Steiermärkische Landesregierung endast har utfärdat uppehållstillstånd som ”familjemedlem” enligt 47 § i Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz (lagen om bosättning och vistelse) ska 14 § punkt 3 GewO tillämpas.
- 13 Enligt 14 § punkt 3 GewO får familjemedlemmar till medborgare i en medlemsstat i Europeiska unionen eller en stat som är part i EES-avtalet, som har uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt i en medlemsstat i EU eller en stat som är part i EES-avtalet, oavsett medborgarskap, bedriva näringsverksamhet under samma villkor som medborgare. WY är dock tvungen att utverka att 14 § punkt 3 GewO – för att undvika en diskriminering av landets egna medborgare på ett sätt som strider mot principen om likabehandling – ska tillämpas på familjemedlemmar till österrikiska medborgare genom en tolkning som är förenlig med grundlagen. Detta påverkar dock inte att WY skulle förlora sin ställning som unionsmedborgare och därmed inte längre skulle kunna utöva rätten till fri rörlighet i enlighet med artikel 21 FEUF.
- 14 Den hänskjutande domstolen anser att risken att förlora unionsmedborgarskapet som samtidigt orsakar en förlust av rätten till fri rörlighet enligt artikel 21 FEUF står i ett spänningsförhållande med avseende på den proportionalitetsprövning som ska genomföras i det konkreta fallet. Mot denna bakgrund har den hänskjutande domstolen beslutat att förklara förfarandet vilande och begära förhandsavgörande från EU-domstolen.